

Aan: Mevrouw drs. V.L.W.A. Heijnen
Demissionair staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat
Adres: Digitaal verzonden

Rotterdam, 12 januari 2024

Geachte mevrouw Heijnen,

De verkoop van losse glitters, plastic producten kleiner dan 5 millimeter en microplastics in scrubcrème en in schoonmaakmiddelen is vanaf 15 oktober 2023 niet langer toegestaan in de gehele Europese Unie. Het gaat om een verordening en de details staan beschreven in REACH (Registratie, Evaluatie, Autorisatie en restrictie van Chemische stoffen) onder sectie M75.

Het verkoopverbod is verstandig en noodzakelijk. Want een deel van de verkochte microplastics komt vroeg of laat in het ecosysteem terecht. Plastic breekt niet af en vormt een risico voor dieren, vogels en vissen en ook voor de menselijke voedselketen. U bent daarmee goed bekend.

Wij, vrijwillige zwerfafvalopruimers van Zwerfie Rotterdam, constateren dat drie maanden na de inwerkingtreding van de verordening in Nederlandse winkels nog volop producten worden verkocht die onder het verbod vallen. Ook liggen producten in de schappen waarvan niet met zekerheid is te zeggen of het microplastic voor altijd is 'ingesloten' in het product. Een voorbeeld daarvan is glitterlijm. Het duurzaam 'ingesloten zijn' van microplastic is een voorwaarde om de verkoop nog enige jaren te mogen voortzetten. De verordening beoogt om gefaseerd alle producten met microplastics uiteindelijk uit de schappen te krijgen.

Doordat wij contact zochten met handhavers over waargenomen producten in de schappen, kwam aan het licht dat er bij de handhavende instanties onduidelijkheid bestond welke dienst en welk team verantwoordelijk is voor de handhaving. Ons is gebleken dat de verantwoordelijkheid hiervoor nog niet was belegd. Wij vertrouwen erop dat ons signaal inmiddels heeft geleid tot afspraken over welke inspecteurs aan de lat staan. Tegelijkertijd constateren wij dat de handhaving nog geen prioriteit heeft. Het glitterverbod heeft in Nederland dermate weinig aandacht gehad, dat dit zou kunnen verklaren waarom winkelketens doorgaan met de verkoop. Ik wil u daarom op het hart drukken om de Europese verordening kenbaar te maken bij winkelbedrijven en tegelijk handhavende diensten alert te maken op hun verantwoordelijkheid om te waarschuwen en zo nodig op te treden.

Als extra speerpunt willen wij graag aandacht voor producten op het randje van het verbod, zoals de genoemde hobbylijm. Maar denk bijvoorbeeld ook aan glitters gehecht aan papier of bijvoorbeeld op een kerstbal. Ik wil u daarom vragen om duidelijkheid te verschaffen aan retailers over welke glitterproducten geacht worden niet onder het verbod te vallen, gelijk aan de systematiek voor het mogen houden van huisdieren. Alle producten die vervolgens niet op de lijst voorkomen, vallen dan vanzelf onder het verbod. Zo'n positieflijst kan retailers helpen om zich goed aan de regelgeving te houden. Bij twijfel of glitters in een bepaald product als ingekapseld beschouwd mogen worden, kunt u overwegen om een rechterlijke toets na te streven.

Ik dank u hartelijk voor uw aandacht, mede namens onze vrijwilligers die ons ecosysteem onbezoldigd proberen vrij te houden van niet afbreekbare materialen. Wij doen dat met passie, maar we willen vanzelfsprekend liever bronmaatregelen en reductie. Want wat er niet ligt, hoeven wij nooit op te ruimen.

Hoogachtend,
Ivo Rodermans
Namens Zwerfie Rotterdam

Mathenesserdijk 76b
3027 AJ Rotterdam
06 41496212
<http://www.zwerfierotterdam.nl>